

המשפחות
הכי טובות

צריכות אותך

קורס מדריכי לנוער בסיכון
תכנית הכשרה בגישה חינוכית - טיפולית

..... מרכז י.נ.ר - רקע כללי .....

מרכז י.נ.ר (ע"ר) פועל מזה כ 22 שנה לחיזוק והעצמת תחום הנישואין והמשפחה בישראל. המרכז מקיים תכניות להכשרת אנשי מקצוע בתחומי ההנחיה, הייעוץ והטיפול בקרב הציבור הדתי והחרדי על כל גווניו. זאת מתוך מטרה להכשיר יועצים ומטפלים מתוך הקהילות השונות למתן מענה הולם ומקצועי לכלל האוכלוסייה בישראל. במסגרת תכניות ההכשרה משתלבים תלמידי המרכז בעבודה מעשית מודרכת ומעניקים שירותי ייעוץ וטיפול לחברה ולקהילה.

כמו כן, מזה כ 10 שנים, מרכז י.נ.ר הוא מרכז לימודים של האוני' הפתוחה ובו מתקיימות תכניות לתואר ראשון של האוני' הפתוחה. בכך מסייע המרכז בשילוב הציבור הדתי והחרדי בלימודים ותעסוקה.

..... מבוא .....

החברה בישראל מתמודדת עם תופעה הולכת וגוברת של בני נוער הנפלטים ממסגרות החינוך הפורמאליות. זאת כתוצאה מאובדן ערכים, קשיים חינוכיים ולימודיים, מצוקות רגשיות, קשיים ומעברים משפחתיים היוצרים קריאות תגר כנגד דמויות סמכות. במסגרות הדתיות והחרדיות, קיבלה תופעה זו ממדים רחבים והיא מהווה מכנה משותף לכל גווי המגזרים בציבור זה. נוכח תופעת הנשירה הגלויה והסמויה ההולכת וגדלה, יש צורך בהגברת המענים הניתנים בקהילה, הן כדי למנוע נשירה והן כדי להתמודד עמה.

..... מטרות התכנית .....

התכנית תכשיר את משתתפיה למדריכי נוער בסיכון, כמי שמובילים ומנהיגים להתפתחות ערכית במסגרות פורמליות ובמסגרות החינוך הלא פורמלי.

התכנית תרחיב את ההבנה אודות אתגרי הנעורים השונים ותקנה מיומנויות מעשיות להתמודדות זו תוך היכרות מעמיקה עם מושג ההתבגרות בהיבטים פיזיים, נפשיים וחברתיים – מתוך מטרה לשכלל את יכולת האמפתיה ואת ההבנה למצבו ותחושותיו של המתבגר.

התכנית תרחיב אודות נוער במצבי סיכון שונים, במטרה לזהות את גורמי ומוקדי הסיכון ולהעריך את רמתם, תוך התייחסות לסוגיות משמעותיות כגון הפרעות קשב, נשירה, בעיות התנהגות, סמכות וגבולות, אלימות, אינטרנט והתנהגות מינית. דגש מיוחד יינתן על מאפיינים ייחודיים לבני נוער מקהילות דתיות וחרדיות בישראל.

התכנית תעניק ידע ומיומנויות מעשיות לדרכי סיוע ברמה האישית וברמה המערכתית תוך היכרות עם המענים הניתנים בחברה ובקהילה.

ההרצאות ילוו בדוגמאות מעשיות מעולם הטיפול בנוער בסיכון, במטרה להמחיש כיצד ליישם בשטח את התכנים הנלמדים.

..... הגישה החינוכית - טיפולית בהדרגת נוער בסיכון .....

הגישה החינוכית – טיפולית מקדמת אפשרויות והזדמנויות למיצוי הפוטנציאל האישי על מנת לאפשר השתלבות בחברה ובקבוצת השווים. הגישה החינוכית מכוונת להשפעה והשתלבות באמצעות עבודה על ערכים, בעוד הגישה הטיפולית מכוונת לשינוי בהתאם ליכולות, לצרכים והשאיפות במטרה להביא למימוש עצמי. התהליך נעשה באמצעות קשר טיפולי המתייחס לערכים, אמונות, תפיסות, התנהגויות וחוויות. העבודה החינוכית – טיפולית משלבת בין מרכיבי ה self השונים ומאפשרת אינטגרציה בין התוך אישי לבין אישי. בעבודת המדריך ייעשה תהליך של בירור מניעי ההתנהגות, סיוע בניהולם בחינת אפשרויות וחלופות לניתובם לחיים מספקים. העבודה תיעשה בראיה מערכתית כוללת של כל מעגלי ההשפעה של הנער. תכנית ההתערבות תאפשר הבנת הצרכים, הקשיים, הכוחות, ויכולות ההתמודדות באמצעות שילוב כלים חינוכיים וטיפוליים. עבודת המדריך מאופיינת בקשר חם, תומך, הנבנה על אמן וכולל מגוון כלים ומיומנויות להתפתחות אישית וחברתית תוך חיזוק תחושת השייכות ועידוד ללקיחת אחריות על המתרחש בחייהם ובסביבתם של בני הנוער.

תכנית ההתערבות בהדרגת בני נוער כוללת מאפיינים ייחודיים:

התערבות המדריך מכוונת למתן סיוע לבני נוער בסיכון ועל כן אופי ההתערבות אינו רק טיפולי – פרטני, אלא גם תפקודי מערכתי המסייע בקידום ההשתלבות. התכנית עושה שימוש במגוון דרכי פעולה התומכים ומקדמים את השתלבות בני הנוער במסגרות החינוך, בהתנדבות בקהילה, התנסות ביזמות ותעסוקה וכדומה. הגישה החינוכית טיפולית מתבססת על תקשורת פתוחה הרואה את הקשר כתוצר משותף של המפגש. התכנית מבוססת על תקשורת ודיאלוג עם בני הנוער ומשפחותיהם כאשר המדריך מהווה גורם מכוון ומתכלל (מה שמכונה case manager היוצר חיבורים ורצפים בין המרכיבים והתהליכים השונים).

התוכנית פועלת במישור התוך אישי, בין אישי והחברתי, כך שהיא מהווה דרך עבודה מכוונת, ממוקדת ורציפה כאשר מרכיביה אינם שלבים חולפים אלא מוסיפים ומלווים את התהליך כולו.

..... נושאי הלימוד ....

- גיל ההתבגרות - היבטים התפתחותיים: קוגניטיביים, פיזיולוגיים, רגשיים- התנהגותיים, חברתיים תיאוריות התקשרות
- פסיכופתולוגיה בגיל ההתבגרות: איתור וזיהוי מגוון מצוקות נפשיות של בני נוער על הרצף של הפרעות מחצינות התנהגות – להפרעות מפנימות התנהגות
- אובדנות בגיל ההתבגרות: מיתוסים ודעות קדומות, התנהגות אובדנית, רשתות חברתיות, מניעת התאבדות
- נוער בסיכון - הגדרה, מאפיינים, אטיולוגיה, הבדלים מגדריים, גורמי סיכון וחוסן, היבטים רב תרבותיים של שוליות חברתית וסיכון.
- גיל ההתבגרות במגזר הדתי והחרדי, מאפייני נוער במצוקה וסיכון בחברה החרדית
- מודל התפתחות מצבי סיכון - תיאוריה ויישום
- אינדיקטורים לזיהוי נוער במצבי סיכון והדרה, חובת דיווח, סוגי התעללות והזנחה
- מאפיינים של משפחות בסיכון, פגיעות במשפחה, הסביבה המשפחתית: מהנורמה לפתולוגיה : המשפחה כמערכת, גישות להערכת תפקוד המשפחה וגישור בין מתבגרים להוריהם. המשפחה כמערכת.
- מתבגרים עם צרכים מיוחדים: מאפייני סיכון ודרכי התערבות
- גישת הכוחות בעבודה עם נוער בסיכון. מסיכון לסיכוי – רצף השירותים
- הגישה החינוכית טיפולית- מושגי יסוד וטכניקות התערבות
- עבודה טיפולית במרחב הבלתי פורמלי- גישות ושיטות התערבות בגישת היישוג. עבודה ברחוב ועבודה במרכזי חינוך.

- אומנות השיחה עם בני נוער, שפת הכאב והלב
- חינוך לקדושה (מיניות בריאה, מוגנות, נהלי התערבות במצבים מורכבים)
- פוסט טראומה והתמודדות עם משברים בקרב מתבגרים
- מודעות מקצועית וסוגיות אתיות בעבודה עם ילדים ומתבגרים
- מיומנויות מעשיות מתחום ה NLP והאימון בעבודה עם נוער בסיכון.
- פראקטיקום: הצגת מקרים, הדרכה קבוצתית על עבודה מעשית.

..... **צוות ההוראה** .....

הקורס יועבר ע"י צוות המתמחה בעבודה עם נוער בסיכון מהיבטים שונים.
 נשים: הקורס בהנחיה וניהול מקצועי של דר' ענת קלי, יועצת חינוכית וגב' ריקי לבל,
 עו"סית קלינית
 גברים: חיים דיין, עו"ס קליני ומטפל בנוער בסיכון.
 בתכנית ישולבו מרצים אורחים

..... מבנה התכנית ודרישות הלימודים .....

התכנית כוללת 24 מפגשים בני 5 שעות אקדמיות כל אחד + 40 שעות עבודה מעשית. הלימודים יתקיימו אחת לשבוע ניתן לשלב את התכנית עם לימודי תואר ראשון במדעי החברה. התואר ניתן מטעם האוני' הפתוחה.

חובות התכנית:

- נוכחות: 85% מההרצאות לפחות
- השתתפות פעילה וקריאת חומרי לימוד
- בחינה
- הגשת דוח סיכום תהליך בעבודה חינוכית טיפולית.
- משתתפי התכנית יחוייבו בעבודה מעשית בהיקף של 40 שעות לפחות. קיימת אפשרות לביצוע העבודה המעשית באגף קידום נוער וצעירים בעיריית ירושלים. ההשתלבות בהתאם לדרישות וצרכי האגף.
- עמידה בדרישות הקורס מהווים תנאי הכרחי לקבלת התעודה.

עלות: 7,200 ₪.

לפרטים נוספים:
dorit@ynrcollege.org | 02-6321625

מרכז י.נ.ר. המרכז המוביל והמקצועי ללימודי ייעוץ והנחייה
בית הדפוס 30, ירושלים ז'בוטינסקי 100, פתח תקווה
rishum@ynrcollege.org | YNRcollege.org | 02-6321602